

## instructie voor de examinator

In deze instructie vindt u richtlijnen en aandachtspunten voor de geheimhouding, de voorbereiding, de afname en de herkansing van het cspe. De paragrafen 1 tot en met 6 bevatten algemene informatie, die ook van toepassing is op de profielvak-cspe's van andere vakken. Vakspecifieke informatie treft u aan in de overige paragrafen. De mededelingen over de cspe's van 2018 (Septembermededeling op [www.examenblad.nl](http://www.examenblad.nl)) bevatten nadere informatie over dit cspe.

Vanaf 2018 wordt gewerkt met twee versies: versie rood en versie blauw. Dit is nodig om vanaf het schooljaar 2022-2023 te kunnen werken met een opgavenbank. Deze instructie voor de examinator is aangepast aan het werken met twee profielvak-cspe's. In de brochure 'Werken met twee profielvak-cspe's' vindt u hierover meer informatie. In deze instructie wordt op enkele plaatsen verwezen naar deze brochure.

### 1 Versie rood en versie blauw

- 1 Vanaf 2018 wordt tijdens de afnameperiode bij de profielvak-cspe's gewerkt met twee versies: een versie rood en een versie blauw. De twee versies zijn als volgt van elkaar te onderscheiden:
  - De papieren examendocumenten hebben op de voorbladen een rode of blauwe balk met hierin aangegeven de vaknaam.
  - In de voettekst op iedere bladzijde is in de code door middel van de letter 'r' of 'b' de versiekleur aangegeven.
  - Voor de applicaties is er een afzonderlijke dvd voor de versies rood. Idem voor de versies blauw. Bovendien blijkt de versiekleur uit de bestandsnaam.
  - Voor Facet is in de benaming van de opdrachten (minitoetsen) en de packages de versiekleur eveneens opgenomen.
- 2 Van beide versies worden in separate enveloppen bij zending A twee grijze-vlekken-exemplaren en bijbehorende instructie voor de examinator toegestuurd.
- 3 Zie verder: 3 Voorbereiding cspe.
- 4 Uw examensecretaris is geïnformeerd over welke versie, rood dan wel blauw, bij de eerste afname moet worden ingezet. De versie, die niet ingezet mag worden bij de eerste afname, is de versie, die bij de herkansing ingezet moet worden.
- 5 De versies zijn wat opbouw en structuur betreft gelijkwaardig. Ze bevatten hetzelfde aantal onderdelen en binnen die onderdelen gelijksoortige opdrachten. Inhoudelijk verschillen de opdrachten van beide versies.
- 6 Voor de versies rood en blauw wordt een afzonderlijke N-term vastgesteld.

Zie voor meer informatie de brochure: 'Werken met twee profielvak-cspe's'

## 2 Geheimhouding cspe

---

- 1 Veel scholen hebben een protocol voor de afname van het cspe. In dit protocol staat dat de examinatoren tekenen voor de ontvangst van de examendocumenten van het cspe en verklaren alle zorgvuldigheid in acht te zullen nemen om te voorkomen dat de geheimhouding van de examendocumenten wordt geschonden. Op [www.vo-raad.nl](http://www.vo-raad.nl) staat een goed voorbeeld van een protocol.
- 2 Alle examendocumenten (papier en digitaal) zijn geheim. Bewaar ze in een kluis op school. Neem ze niet mee naar huis. Voer de voorbereidingen van het examen uit in een ruimte waar geen leerlingen aanwezig zijn.
- 3 Reik examendocumenten aan het begin van iedere zitting uit aan de kandidaten en neem ze na iedere zitting in. Tenzij anders vermeld in de instructie voor de examiner hebben kandidaten buiten de zittingen om geen inzage in de examendocumenten.
- 4 Houd het correctievoorschrift en de instructie voor de examiner voor de kandidaten geheim.
- 5 Examendocumenten zijn in verband met de geheimhouding vanaf september openbaar. Voor de producten die door de kandidaten in het kader van het cspe gemaakt worden, geldt dat deze begin juli tentoongesteld of meegegeven mogen worden.
- 6 Eventuele foto- of filmopnamen van de afname mogen alleen gemaakt worden door bij de afname betrokken examenfunctionarissen die door de directeur zijn aangewezen. Kandidaten mogen alleen opnamen maken als dit onderdeel uitmaakt van een praktische opdracht. Eventuele gemaakte opnamen mogen in de afnameperiode niet toegankelijk gemaakt worden. Tot en met begin juli is publicatie van cspe-materiaal langs welke weg dan ook niet toegestaan.
- 7 Van de minitoetsen zijn zowel voor de versie rood als voor de versie blauw vier varianten in Facet beschikbaar. Voor de afname van opdrachten (vooral nog de minitoetsen), die via Facet worden afgenomen moet een afnameplanning worden gemaakt. Een afnameplanning is één dag geldig. Alle kandidaten die op dezelfde dag een minitoets maken, kunt u in dezelfde afnameplanning zetten. Voor kandidaten op een andere dag is een nieuwe afnameplanning nodig. Bij een afnameplanning geeft u aan hoeveel varianten gebruikt moeten worden. Als de kandidaten niet bij elkaar op het scherm kunnen kijken, kunt u met één variant volstaan. In de overige gevallen kiest u voor twee varianten. De varianten van de minitoetsen worden door Facet zelf toegewezen. Hierdoor wordt de geheimhouding gewaarborgd.
- 8 Voor de profielvak-cspe's is er een algemene instructiefilm voor de kandidaat. Deze is openbaar en is voor iedereen, dus ook voor de kandidaten, het hele jaar beschikbaar. Deze algemene instructiefilm is benaderbaar via de website van Cito pagina schriftelijke en praktische examens; button instructie profielvak-cspe's en via de Septembermededelingen 'Vakspecifieke mededelingen voor de profielvak-cspe's'. Bij elk profielvak is een link opgenomen in het blok: 'richtlijnen'.

- 9 Op de dvd met digitale bestanden bevindt zich ook de profielvak-specifieke instructiefilm voor de kandidaat. Deze film bevat informatie over de inhoud van het examen. De instructiefilm is zo gemaakt, dat voor elk onderdeel van het cspe een afzonderlijk filmpje beschikbaar is. De instructiefilm voor de kandidaat behandelt u als een examendocument (zie 2.2). De kandidaten mogen de instructiefilm op een passend moment bekijken, maar op zijn vroegst vijf werkdagen voor de aanvang van de afname van het cspe. De kandidaat mag bijvoorbeeld direct voorafgaand aan de start van de afname van een onderdeel het deelfilmpje over dat onderdeel bekijken. Meer inhoudelijke informatie verstrekken is niet toegestaan.
- 10 Naast de film is ook een papieren versie 'instructie voor de kandidaat' beschikbaar. Ook deze staat op de dvd. Mocht u hiervan in plaats van of naast de film gebruik willen maken, dan moet u deze zelf voor de kandidaten vermenigvuldigen. De schriftelijke versie heeft dezelfde status als de filmversie. U gaat hier mee om conform de richtlijnen aangegeven voor de instructiefilm.
- 11 Het is niet geoorloofd om opdrachten van het profielvak-cspe, noch van de versie rood, noch van de versie blauw van dit jaar van tevoren met de kandidaten te oefenen.

### 3 Voorbereiding cspe

---

- 1 Om zowel de eerste afname van de profielvak-cspe's als de herkansing te kunnen voorbereiden, ontvangt de school in februari in zending A zowel versie rood als versie blauw. Zending A bevat voor beide versies in tweevoud de opgavenboekjes per onderdeel inclusief alle papieren bijlagen en de instructie voor de examinerator. Het cspe bestaat dus uit een aantal onderdelen. Per onderdeel van het cspe, aangeduid met de letters A, B, C, D, ..., is er een afzonderlijk opgavenboekje. In deze examendocumenten is de informatie die **niet** nodig is voor de voorbereiding van het cspe met grijze vlekken bedekt.
- 2 Zending B van maart bevat van zowel de versie rood als de versie blauw de opgavenboekjes per onderdeel met bijbehorende papieren bijlagen. De aan de school toegewezen versie voor eerste afname is in kandidaat-aantallen geleverd. Van de versie die gebruikt moet worden voor de herkansing wordt een beperkt aantal exemplaren geleverd. Het is van groot belang dat u bij de eerste afname de juiste versie gebruikt. Met inachtneming van de geheimhouding mag u vijf werkdagen voorafgaand aan de start van de afname op uw school, de examendocumenten van zending B gebruiken om voorbereid te zijn op de afname van de u toegewezen versie (rood dan wel blauw) van het cspe. Bijvoorbeeld door zelf voorafgaand aan de afname deze versie van het cspe te maken.
- 3 De examendocumenten van zending B van de versie die bij de herkansing moet worden ingezet, blijven in de kluis tot vijf werkdagen voorafgaand aan de start van de afname van de herkansing (zie 2.2). Ter voorbereiding op de afname van de herkansing mag u vanaf dat moment de examendocumenten van zending B van de bij de herkansing in te zetten versie gebruiken.
- 4 Elk onderdeel bestaat uit meerdere opdrachten. U bepaalt per onderdeel, hoeveel kandidaten gelijktijdig geëxamineerd worden. Paragraaf 7 bevat aanbevelingen hiervoor.
- 5 Laat de opdrachten uitvoeren zoals ze in de examenopdrachten zijn gesteld. Het is niet toegestaan opdrachten aan te passen, te vervangen of over te slaan.

- 6 Zorg ervoor dat de school voldoet aan de eisen met betrekking tot veiligheid, hygiëne en milieu.
- 7 Controleer voor aanvang van het (onderdeel van) het cspe of per kandidaat alle benodigde materialen, grondstoffen, gereedschappen en/of hulpmiddelen aanwezig zijn.
- 8 Van elk onderdeel van het cspe is de richttijd aangegeven. In de Septembermededeling staat in 'de richtlijnen examentijd cspe' nadere informatie hierover (zie de Septembermededeling op [www.examenblad.nl](http://www.examenblad.nl)).
- 9 In een cspe komt tenminste een opdracht voor waarbij het werktempo beoordeeld wordt. Let erop dat u bij de werktempo-opdracht per kandidaat de tijd exact kunt bijhouden.
- 10 Cito heeft een helpdesk ingericht voor technische vragen over computergebruik in het cspe. Informatie over de bereikbaarheid van deze helpdesk kunt u vinden op <http://ictexamenhelpdesk.cito.nl>.
- 11 Technische vragen over de afname van de minitoetsen in Facet kunt u stellen bij de Facet helpdesk van DUO. Informatie over de bereikbaarheid van deze helpdesk kunt u vinden op <https://www.duo.nl/zakelijk/voortgezet-onderwijs/examens-en-diplomas/facet/contact.jsp>.
- 12 Met (vakinhoudelijke) vragen of opmerkingen over het cspe kunt u terecht bij het Examenloket ([examenloket@duo.nl](mailto:examenloket@duo.nl) - zie de Septembermededeling op [www.examenblad.nl](http://www.examenblad.nl)).

#### **4 Afname cspe**

---

- 1 Iedere kandidaat werkt individueel aan de opdrachten van het examen. Tenzij anders vermeld in de examendocumenten is overleg en samenwerking met anderen niet toegestaan.
- 2 De onderdelen A, B,C, D, ..... kunnen in willekeurige volgorde worden afgenomen.
- 3 De opdrachten moeten binnen een onderdeel in de aangegeven volgorde gemaakt worden, tenzij in de Instructie voor de Examinator bij het vakspecifiek deel 'mededelingen per onderdeel' voor een opdracht is aangegeven, dat hiervan mag worden afgeweken.
- 4 Per onderdeel van het cspe zijn richttijden aangegeven. De richttijden gaan uit van een werktempo dat de kandidaat aan moet kunnen. Overschrijding van de richttijd en de reden hiervoor kunnen in het protocol vermeld worden (zie: de Septembermededeling op [www.examenblad.nl](http://www.examenblad.nl)).
- 5 Hulp aan kandidaten door een examiner of anderen tijdens het cspe is niet toegestaan, tenzij anders vermeld in het vakspecifieke deel van deze instructie of in het correctievoorschrift. Deel de kandidaten vooraf mee dat u hen tijdens het examen niet kunt helpen.
- 6 Het is niet toegestaan om bij de beoordeling af te wijken van het correctievoorschrift. De examiner en de tweede examiner stellen in onderling overleg de score voor het centraal examen vast. In het protocol staat dat de eerste en tweede examiner verklaren dat zij de beoordeling in overeenstemming met het correctievoorschrift hebben verricht
- 7 Stuur de Wolf-scores in van de eerste afname van de kandidaten, dus vóór een eventuele herkansing.

## 5 Herkansing cspe

---

- 1 Herkansing kan pas plaatsvinden nadat het gehele cspe is afgelegd en het resultaat ervan is vastgelegd.
- 2 Bij herkansing in hetzelfde examenjaar moet gebruik gemaakt worden van de herkansingsversie. Een kandidaat die bij de eerste afname versie rood heeft afgelegd, herkanst met onderdelen van de versie blauw en vice versa.
- 3 Een herkansing in hetzelfde jaar betekent dat de kandidaat een of meer onderdelen aangeduid met de hoofdletters A, B, C, D, ... van de herkansingsversie aflegt.
- 4 Een onderdeel wordt in z'n geheel herkanst.
- 5 Een kandidaat, die een jaar later herkanst, maakt bij de herkansing een versie van het gehele cspe van dat jaar.
- 6 BB- en KB-kandidaten kunnen het cspe herkansen en daarnaast mogen zij het centraal examen van één algemeen vak herkansen. GL-kandidaten mogen slechts één centraal examen herkansen, dat wil zeggen óf het cspe GL óf het centraal examen van één algemeen vak. Met de herkansing van het cspe GL kan derhalve pas gestart worden als de uitslag het eerste tijdvak van het vierde leerjaar is vastgesteld.
- 7 Als een minitoets deel uitmaakt van een onderdeel dat wordt herkanst, dan moet voor de kandidaat/kandidaten een nieuwe afnameplanning worden gemaakt. Hiervoor moet de minitoets van de herkansingsversie worden ingezet.
- 8 Alle scores van de opdrachten in de onderdelen die in de herkansing worden uitgevoerd, komen in de plaats van de scores die de kandidaat tijdens de eerste afname heeft behaald. Wat niet mag, is dat per opdracht de hoogste score wordt genomen. Van de onderdelen die niet worden herkanst, blijft de score staan. Voor de wijze waarop u de scores administratief kunt verwerken om het eindcijfer herkansing profielvak-cspe te kunnen vaststellen wordt verwezen naar de brochure 'Werken met twee profielvak-cspe's'.
- 9 Het kan voorkomen dat een kandidaat na een weinig succesvolle herkansing achteraf meedeelt dat hij liever andere onderdelen had willen herkansen. Het verdient daarom aanbeveling dat de school voorafgaand aan de herkansing de keuze van de te herkansen onderdelen in overleg met de kandidaat en diens ouders/wettelijke vertegenwoordigers vastlegt in een overeenkomst.

Voor aanvullende informatie zie de Septembermededeling op Examenblad.nl.

## 6 ICT-gebruik en dvd met bestanden

---

- 1 De digitale bestanden van beide versies die nodig zijn voor het cspe, worden in maart op dvd aan de secretaris van het eindexamen van uw school gezonden. Een handleiding voor het ICT-gebruik bij het cspe wordt tegelijkertijd met de digitale bestanden aan uw examensecretaris gestuurd. In de handleiding staan onderstaande aandachtspunten voor ICT-gebruik.
- 2 Overleg vooraf met de ICT-coördinator / systeembeheerder van uw school over de afname van de cspe-onderdelen waarbij de computer wordt gebruikt.
- 3 Houd per groep één reservecomputer beschikbaar, en bij grotere groepen, één reservecomputer per tien kandidaten. In de examenzaal dienen één of meer printers aanwezig te zijn.
- 4 Het is in het belang van de kandidaat dat de systeembeheerder de back-up-functionaliteiten zo instelt dat bij uitval van de computer zo weinig mogelijk examenwerk verloren gaat. Daarnaast wordt aanbevolen dat de examinerator / surveillant tijdens de afname op de hoogte is van de locatie van de back-up-bestanden.
- 5 De digitale bestanden voor de praktische opdrachten dienen voor de kandidaten beschikbaar gemaakt te worden op dvd's, USB-sticks of op een veilige plaats op de centrale server. De kandidaten moeten een duidelijke instructie krijgen waar de bestanden te vinden zijn en waar de eigen bestanden opgeslagen moeten worden. Bij gebruik van een USB-stick wordt de naam van de kandidaat en het kandidaatnummer op de stick aangegeven.
- 6 De opdracht is veelal zo geformuleerd dat de kandidaat het door hem bewerkte bestand opslaat onder een andere, eigen bestandsnaam. Dit maakt het mogelijk dat de kandidaat terugkeert naar het originele bestand, als er iets verkeerd mocht gaan.
- 7 Wanneer er meer zittingen zijn waarbij de computer gebruikt wordt, gebruikt de kandidaat bij elke zitting dezelfde USB-stick of dezelfde plaats van de centrale server. Aan het eind van elke zitting wordt de gebruikte USB-stick ingenomen. Laat de school de bestanden in een netwerkomgeving opslaan, dan zorgt men ervoor dat de toegang tot die bestanden buiten de examentijd geblokkeerd is.
- 8 In een volgende zitting mag de kandidaat geen veranderingen aanbrengen in examenbestanden die in een eerdere zitting zijn gemaakt. Na elke opdracht of examenonderdeel maakt de kandidaat tijdens het examen een afdruk op papier die wordt ingeleverd, tenzij anders wordt aangegeven. Deze afdruk is een-'beveiliging' tegen het later aanpassen van bestanden. Na afsluiting van het examenonderdeel worden afdrukken op papier niet meer in ontvangst genomen.
- 9 Voor de digitale minitoetsen moet Facet vooraf in overleg met de ICT-coördinator / systeembeheerder zijn geïnstalleerd en gecontroleerd.

## 7 Overzicht opdrachten

<b>ONDERDEEL A</b>		<b>richttijd: 115 minuten</b>	<b>akg*</b>
<b>A1</b>	minitoets	4 varianten	
<b>A2</b>	mondelijke vragen	drie vragen	1
<b>A3-A5</b>	praktijkopdracht	voertuiggegevens: door de examiner	4
<b>A6-A9</b>	praktijkopdrachten	– voertuiggegevens: door de examiner, – ICT-gebruik: een elektronisch naslagwerk voor voertuigtechnische gegevens	4
<b>A10</b>	praktijkopdracht	ICT-gebruik: videobestand (zelfstandig afspelend bestand)	1
<b>ONDERDEEL B</b>		<b>richttijd: 85 minuten</b>	
<b>B1</b>	mondelijke vragen	drie vragen	1
<b>B2</b>	praktijkopdracht	– voertuiggegevens: door de examiner, – ICT-gebruik: een database met onderdeelnummers, een elektronisch naslagwerk voor voertuigtechnische gegevens	4
<b>B3-B6</b>	praktijkopdrachten		4
<b>B7</b>	praktijkopdracht	uitwerkbijlage B	
<b>ONDERDEEL C</b>		<b>richttijd: 115 minuten</b>	
<b>C1</b>	minitoets	4 varianten	
<b>C2</b>	mondelijke vragen	drie vragen	1
<b>C3</b>	praktijkopdracht	– voertuiggegevens: door de examiner – ICT-gebruik: een elektronisch naslagwerk voor voertuigtechnische gegevens, een database met onderdeelnummers	4
<b>C4-C9</b>	praktijkopdrachten		4
<b>ONDERDEEL D</b>		<b>richttijd: 85 minuten</b>	
<b>D1</b>	mondelijke vragen	drie vragen	1
<b>D2-D4</b>	praktijkopdrachten		2
<b>D5</b>	praktijkopdracht	ICT-gebruik: digitale routeplanner webbrowser (toegang tot internet)	2
<b>D6-D8</b>	praktijkopdrachten		2
<b>D9</b>	praktijkopdracht	ICT-gebruik: Excel met bestand	1

\* akg = aantal kandidaten gelijktijdig. Dit is een toetstechnisch advies over het aantal kandidaten dat bij deze praktijkopdracht gelijktijdig beoordeeld kan worden.

NB In het correctievoorschrift vindt u de vragen die u mondeling aan de kandidaat stelt en het antwoordmodel.

## 8 Vakspecifieke aanbevelingen met betrekking tot de organisatie

### Algemene aanbevelingen

#### *Indeling examen*

De kandidaat krijgt per onderdeel een opgavenboekje en soms een uitwerkbijlage. Op het voorblad van de opgavenboekjes staan de tijdsduur, het aantal opdrachten en het aantal te behalen punten voor dat onderdeel.

#### *Vorbereiding*

Het verdient aanbeveling om alle opdrachten in het examen vooraf zelf te maken. U krijgt dan zicht op de benodigde organisatie en materialen, op de tijdsduur en mogelijke knelpunten bij de uitvoering van de opdrachten door de kandidaat.

#### *ICT*

Bij dit examen horen de volgende bestanden:

algemene_instructie.mp4	algemene instructie voor de kandidaat
vr_instructiefilm_MT_bb.mp4	instructie voor de kandidaat
vr_instructie_kandidaat_bb.pdf	instructie voor de kandidaat

<b>bestanden voor de kandidaat</b>	<b>opdracht</b>
vr_filmfragment_MT_bb.mp4	A10
vr_transportmiddelen_bb.xlsm en map transportmiddelen	D9

<b>bestanden voor de examinerator</b>	<b>onderdeel</b>
vr_etiketten_bb.pdf	D
vr_pakbonnen_bb.pdf	D

#### Macrobeveiliging

Veel Word- en Excel-bestanden voor de praktische opdrachten bevatten macro's. In zowel Word als Excel moeten daarom alle macro's worden ingeschakeld.

In de Handleiding Applicaties die op de dvd met digitale bestanden te vinden is, staat beschreven hoe u dit kunt (laten) doen.

#### *Bestanden voor de examinerator*

##### – Etiketten

U drukt de etiketten van het bestand vr\_etiketten\_bb.pdf af (bijvoorbeeld op Avery J8165, 4 x 2):

- Koelvloeistof: 2 keer (totaal 12 etiketten)
- Motorolie: 2 keer (totaal 16 etiketten)
- Oliefilters en Luchtfilters: 1 keer (totaal resp. 4 en 2 etiketten)
- Set grote beurt GB-45671: 2 keer (totaal 14 etiketten)
- Set grote beurt GB-45672: 2 keer (totaal 16 etiketten)

U kunt deze etiketten (en dozen) ook voor het KB-examen gebruiken.

(Hierboven zijn extra etiketten meegerekend voor twee jerrycans Motorolie voor KB en voor een doos Set grote beurt GB-45672 voor BB.)



- Pakbonnen

U drukt de pakbonnen van het bestand vr\_pakbonnen\_bb.pdf twee keer enkelzijdig af. U kunt de pakbonnen voor meerdere kandidaten gebruiken (en bijvoorbeeld in doorzichtige hoezen bewaren).

#### *Bestanden voor de kandidaat*

De Excel-applicatie met bijbehorende map afbeeldingen voor opdracht D9:

Op de dvd staan het bestand vr\_transportmiddelen\_bb.xlsm en de map transportmiddelen. De afbeeldingen in de map worden vanuit de Excel-applicatie aangeroepen.

U kopieert het bestand vr\_transportmiddelen\_bb.xlsm samen met de map transportmiddelen naar een map op de harde schijf of op het netwerk.

Bij de opdracht moet de kandidaat het bestand opslaan onder zijn of haar eigen naam: vr\_transportmiddelen\_bb\_[jouw naam].xlsm. Vanuit de Excel-applicatie wordt de map transportmiddelen aangeroepen. Daarom is het noodzakelijk dat de kandidaat het Excel-bestand opslaat in een map waarin ook de map transportmiddelen is opgeslagen.

### **Aanbevelingen per onderdeel**

#### *Onderdeel A motorconditie testen*

De kandidaat voert dit onderdeel uit:

- bij een voertuig met een goed bereikbare carterventilatieslang
- bij een motorblok op bok: de carterpan en cilinderkop zijn verwijderd; op de zuiger staat een pijl voor de montagerichting.

U geeft de kandidaat de gegevens van het voertuig en van de motor(blok).

Benodigde gereedschappen en materialen:  
zie paragraaf 9

Aan te brengen storingen:

- Een van de vloeistofniveaus is te laag.
- Een carterventilatieslang van de motor is afwisselend verstopt of heeft een scheur.
- De drijfstanglagerkappen zijn niet (permanent) gemerkt. (De kandidaat moet de merktekens zelf aanbrengen en na afloop weer verwijderen.)

#### *Opdracht 4*

Na de beoordeling geeft u de kandidaat de opdracht:

Monteer de carterventilatieslang weer.

#### *Opdracht 7*

U vertelt de kandidaat welke zuiger hij/zij moet verwijderen en monteren.

## *Onderdeel B wielophanging en carrosserie*

De kandidaat voert dit onderdeel uit bij een compleet voertuig op een hefbrug:

- Het voertuig heeft lichtmetalen wielen. (Of u zorgt voor een losse lichtmetalen velg met band die gebalanceerd kan worden.)
- De fuseekogel is gemakkelijk te verwijderen (heeft een boutverbinding aan de draagarm).
- Eventueel is de stabilisatorstang verwijderd, als deze stang het werk van de kandidaat bemoeilijkt.
- De motorkap is bij de scharnieren eenvoudig af te stellen.

U geeft de kandidaat de voertuiggegevens.

Benodigde gereedschappen en materialen:

zie paragraaf 9

Aan te brengen storingen:

- U zorgt ervoor dat het voorwiel balanceergewichten heeft (aan de zijde waar de fuseekogel wordt vervangen). Er is onbalans als de gewichten verwijderd worden.
- U zet de motorkap scheef vast aan de scharnieren.

### *Opdracht 7*

Met de vragen op de uitwerkbijlage gaat de kandidaat na of hij/zij opdracht 4 juist heeft uitgevoerd. Bij het uitvoeren van opdracht 4 let u daarom speciaal op de evaluatiepunten: Heeft de kandidaat:

- vóór het balanceren eerst de oude balanceergewichten verwijderd?
- na het opspannen van het wiel op de balanceermachine: de band rondgedraaid en gecontroleerd op hoogteslag en slingering?
- de band rondgedraaid en het hele loopvlak gecontroleerd (bijv. op ingereden steentjes of stukjes metaal/glas)? En die steentjes/stukjes verwijderd?
- bij het monteren van het wiel met moeren/bouten: het wiel eerst handvast gezet en daarna kruislings vastgezet met het juiste aanhaalmoment?

### *Onderdeel C verlichtings- en comfortsystemen*

De kandidaat voert dit onderdeel uit bij een compleet voertuig op de hefbrug:

- De koplampen hebben een elektrisch verstelbare hoogteregeling.
- De startmotor is makkelijk te vervangen.

U geeft de kandidaat de voertuiggegevens.

Benodigde gereedschappen en materialen:

zie paragraaf 9

Aan te brengen storingen:

- De bevestiging van de accu zit los. (Deze wordt niet gerepareerd.)
- De dimlichtlamp links of rechts is stuk.
- De koplamphoogte van de koplamp staat veel te hoog afgesteld (aan dezelfde kant als de kapotte lamp).
- Een koplampglas is vuil.
- De koplamphoogteverstelling in het voertuig staat op een verkeerde stand.

#### *Opdracht 3*

Als de technische gegevens van de accu niet digitaal beschikbaar zijn, geeft u de kandidaat de gegevens op papier.

#### *Opdracht 5*

U geeft de kandidaat een andere startmotor.

Ook geeft u hem/haar het juiste aanhaalmoment van de bevestiging.

#### *Opdracht 6*

U geeft de kandidaat een nieuwe dimlichtlamp. U vertelt aan welke kant hij/zij de dimlichtlamp moet vervangen.

### *Onderdeel D transport*

De kandidaat voert dit onderdeel uit:

- in een expeditieruimte met voldoende m<sup>2</sup> om de goederen verzendklaar te maken. Hier is een vak afgebakend met het opschrift Retourgoederen.
- in een magazijnruimte met palletstelling F, met 9 genummerde locaties / palletplaatsen
- in een laadruimte (ter grootte) van een bestelbus/laadbak (afmetingen min. 280 x 150 cm) met een laadklep
- en bij een voertuig.

Benodigde gereedschappen en materialen:

zie paragraaf 9

**Voorbeeld inrichting transportruimte** (indeling en afmetingen kunnen variëren)

<p style="text-align: center;"><b>Magazijn</b> (documentenkast)</p> <p>- behandelingsstickers - sealmateriaal - span- en stuw materiaal</p>			
<p style="text-align: center;"><b>Verzamelhal</b> interne transportmiddelen</p>	<p><b>palletstelling F</b> zie hieronder</p>	<p style="text-align: center;"><b>Expeditieruimte</b></p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;"> <p style="text-align: center;">vak Retourgoederen</p> </div>	<p style="text-align: center;"><b>Laadruimte</b> (van een bestelbus/laadbak)</p> <p style="text-align: center;">(min. 280 cm x 150 cm)</p>

**Voorbeeld inrichting palletstelling F** (vooraanzicht)

<p>pallet met goederen naar keuze</p> <p style="text-align: center;">F010301</p>	<p>pallet met goederen naar keuze</p> <p style="text-align: center;">F010302</p>	<p>lege palletplaats</p> <p style="text-align: center;">F010303</p>
<p>pallet met goederen naar keuze</p> <p style="text-align: center;">F010201</p>	<p>lege palletplaats</p> <p style="text-align: center;">F010202</p>	<p>lege palletplaats</p> <p style="text-align: center;">F010203</p>
<p>pallet met goederen naar keuze</p> <p style="text-align: center;">F010101</p>	<p>pallet met dozen en doos artikelnr. GB-45671</p> <p style="text-align: center;">F010102</p>	<p>lege palletplaats (voor twee dozen artikelnr. GB-45672)</p> <p style="text-align: center;">F010103</p>

**Vorbereiding:**

de europallet met opzetrand:

- Op de 6 jerrycans van 10 liter bevestigt u twee (aan de voor- en achterkant) etiketten Koelvloeistof (KO-643521) en op de andere 6 jerrycans twee etiketten Motorolie (MO-765342).
- Let op: u verwijdert bij één jerrycan van 5 l de dop (en bewaart die). (Dit is een van de afwijkingen die de kandidaat moet constateren.)
- U zet de 12 jerrycans op de europallet met opzetrand.
- U vult de 2 dozen van 40 x 30 x 20 cm met 2 kg gewicht. U bevestigt steeds twee etiketten Oliefilters (FI-78341) op de dozen. Deze dozen zet u ook op de europallet met opzetrand.

de europallet:

- U vult de palletdoos met kratten (tegen het indeuken en) voor het gewicht.  
U bevestigt twee etiketten Luchtfilters (LU-M-96784) op de doos.
- U zet de palletdoos los op de europallet.

rolcontainer 1:

- U vult de 8 dozen van 60 x 40 x 40 cm met 5 kg gewicht.  
Op de dozen bevestigt u steeds twee etiketten Set grote beurt (artikelnr. GB-45672).
- U zet deze 8 dozen op de rolcontainer.
  - Let op: dit zijn twee dozen meer dan op de pakbon staat. (Dit is een afwijking die de kandidaat moet constateren.)

rolcontainer 2:

- U vult de andere 6 dozen van 60 x 40 x 40 cm ook met 5 kg gewicht.  
Op deze dozen bevestigt u steeds twee etiketten Set grote beurt (artikelnr. GB-45671); ook bij doos 15 (die u als reserve bewaart).
- Let op: u zorgt dat één van de 6 dozen een beschadiging heeft. (Dit is een afwijking die de kandidaat moet constateren.)

magazijn:

- U zet doos 15 in stelling F in het magazijn, palletplaats F010102.

Aan te brengen storingsen aan het voertuig:

- Aan één kant is een band van het voertuig duidelijk te zacht.
- Aan dezelfde kant simuleert u een beschadiging, bijvoorbeeld:  
het glas van een koplamp is zichtbaar beschadigd of vuil, of een achterlichtglas is verveerd of een spiegel zit los.

Vorbereiding opdracht 2 (controle orderverzamelstaat, zie hierboven):

- Een doos is beschadigd (artikelnr. GB-45671).
- Er zijn twee dozen te veel geleverd (artikelnr. GB-45672)
- Een 5 l-jerrycan met motorolie heeft geen dop.

### *Opdracht 2*

Na de beoordeling van de opmerkingen op de orderverzamelstaat geeft u de kandidaat deze opdrachten:

- 1 de beschadigde doos: Niet meenemen, maar apart zetten bij de Retourgoederen.  
Haal een vervangende doos uit stelling F in het magazijn, palletplaats F010102.
- 2 de teveel geleverde goederen (twee dozen): Niet meenemen, maar op locatie zetten in stelling F in het magazijn, palletplaats F010103.
- 3 de jerrycan zonder dop: Vraag een dop en draai die erop.

### *Opdracht 3*

De kandidaat gebruikt hoekbeschermers en zet de palletdoos met pp-band vast op de europallet.

Bij deze opdracht beoordeelt u ook het werktempo van de kandidaat.

Startsituatie werktempo-opdracht:

- De kandidaat legt de benodigde materialen en gereedschappen klaar en binnen handbereik.
- De kandidaat waarschuwt u voordat hij/zij begint.
- U controleert of alles klaarligt zodat de kandidaat kan beginnen.
- U noteert de begin- en eindtijd van de werkzaamheden in het beoordelingschema.

Tijdens de opdracht:

- U waarschuwt de kandidaat wanneer de tijdsduur van 6 (en 8) minuten bijna om is.
- Kandidaten die meer dan 8 minuten nodig hebben, laat u de opdracht afmaken.

#### *Opdracht 5*

De kandidaat gebruikt bij deze opdracht een digitale routeplanner, bijvoorbeeld de TLN-routeplanner. U laat de kandidaat de routeplanner **onder toezicht** gebruiken. Bij de instellingen van de routeplanner zorgt u dat de lostijd op 0 (nul) staat.

#### *Opdracht 7*

U laat de kandidaat de goederen laden met een handpallettruck.

## 9 Materialen, gereedschappen en hulpmiddelen

---

### Algemeen

Voor eventuele ICT-benodigdheden zie paragraaf 8.

### Overzicht per onderdeel

#### *Onderdeel A*

in het magazijn:

- eventueel bevestigingsmateriaal voor de carterventilatieslang

speciale gereedschappen/materialen:

- een zuigerveerклеmband
- spatschermhoezen

voor de mondelinge vragen:

- vraag A2-1,2,3: een compleet voertuig of motor op bok met een werkende elektrische koelventilator
- vraag A2-4,5,6: een compressiemeter voor een benzinemotor, een oliedrukmeter en een endoscoop
- vraag A2-7,8,9: 3 flacons koelvloeistof met verschillend vriespunt en een refractometer

#### *Onderdeel B*

in het magazijn:

- drie fuseekogels, waarvan een de juiste
- kleefgewichten
- spatschermhoezen

speciale gereedschappen:

- een fuseekogeltrekker
- een momentsleutel met steeksleuteladapter (voor het vastzetten van de fuseekogel)
- een balanceermachine die geschikt is voor lichtmetalen wielen  
(Afhankelijk van de balanceermachine is een nauwkeurigheid op 5 gram voldoende.)

voor de mondelinge vragen:

- vraag B1-1: een schokdemper met een lekspoor/lekkage
- vraag B1-2: een schokdemper met speling op het bevestigingsrubber
- vraag B1-3: een schokdemper met droogtescheuren in het bevestigingsrubber
- vraag B1-4,5,6: een voertuig op de brug
- vraag B1-7: een band op velg die aan de binnenzijde versleten is (door een verkeerde uitlijning)
- vraag B1-8: een band op velg die midden op het loopvlak versleten is (door een te hoge bandenspanning)
- vraag B1-9: een band op velg die aan de randen versleten is (door een te lage bandenspanning)

## Onderdeel C

in het magazijn:

- een vervangende startmotor
- een nieuwe dimlichtlamp

speciale gereedschappen/materialen:

- een koplampafstelapparaat
- een elektronische accutester
- spatschermhoezen

voor de mondelinge vragen:

- vraag C2-1,2,3: 3 verschillende portier-massaschakelaars en een multimeter
- vraag C2-4: een complete startmotor met startrelais
- vraag C2-5,6: een opengewerkte startmotor
- vraag C2-7,8,9: een ruitenwissermotor, raambediensmotor en verstelmotor voor de koplamphoogte (ander model dan in de praktijkopdracht)

voor het practicum:

- een practicumbord met benodigheden voor een signaleringssysteem

## Onderdeel D

europallets en rolcontainers:

- 1 europallet met opzetrand
- 1 (gewone) europallet  
(alternatief: een kunststof pallet met dezelfde maten)
- 2 rolcontainers van 80 x 60 x 170 cm (l x b x h)

dozen en jerrycans:

- een palletdoos van 120 x 80 x 90 cm (l x b x h)
- 15 dozen van 60 x 40 x 40 cm
- 2 dozen van 40 x 30 x 20 cm
- vulmateriaal voor de verschillende dozen: bierkatten, 15 x 5 kg en 2 x 2 kg
- 6 jerrycans van 10 liter 'koelvloeistof' (met water gevuld)
- 6 jerrycans van 5 liter 'motorolie' (met water gevuld)

etiketten, pakbonnen en behandelingsstickers

- van de dvd de bestanden voor de examinerator: etiketten en pakbonnen (zie hierna een voorbeeld van de etiketten)
- etiketvellen: bijvoorbeeld Avery J8165, 4 x 2: 2 etiketten per doos
- rol met behandelingsstickers: Beschermen tegen vocht (of rol met gecombineerde stickers: Beschermen tegen vocht, Deze zijde boven en Breekbaar)

overig:

- pakbon-enveloppen (of insteekhoezen)
- werkhandschoenen, een rolmaat (min. 5 m), nietapparaat met nietjes
- verplaatsbare kit met polypropyleen (pp-)omsnoeringsband en beschermhoekjes
- sealmateriaal: zwarte en transparante sealfolie, sealapparaat, zegeltang en sluitzegels
- 2 spanbanden, spanapparaat (tforatel), sjobandhouder
- een handpallettruck (pompwagen), steekwagen, stapelaar
- digitale routeplanner, bijvoorbeeld TLN of Routenet



voor de mondelinge vragen:

- vraag D1-1,2,3: 3 paar handschoenen: werkhandschoenen, lange vloeistofdichte handschoenen en isolatiehandschoenen
- vraag D1-4,5,6: een tafel en verhuisdoos met 20 kg, afplakband (om een vak op de grond te markeren) en een rolcontainer met zware last ( $\pm 200$  kg)
- vraag D1-7,8,9: een rolcontainer, handpalletwagen en steekwagen, span- en zekeringmateriaal waaronder spanbanden

Voorbeelden van etiketten onderdeel D (BB en KB)

<p><b>Koelvloeistof</b></p>  <p>10 liter kant-en-klaar Beschermt tot <math>-26</math> °C Artikelnummer: <b>KO-643521</b></p>	<p><b>Motorolie</b></p>  <p>5W-40 5 liter voor diesel- en benzinemotoren API SN/CF - ACEA A3/B4 Artikelnummer: <b>MO-765342</b></p>
<p><b>Oliefilters</b></p>  <p>Artikelnummer: <b>FI-78341</b></p>	<p><b>Luchtfilters</b></p>  <p>Artikelnummer: <b>LU-M-96784</b></p>
<p><b>Set grote beurt</b></p>  <p>Artikelnummer: <b>GB-45671</b></p>	<p><b>Set grote beurt</b></p>  <p>Artikelnummer: <b>GB-45672</b></p>